

KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH — TARAQQIYOT VA ADOLAT GAROVI

Rahimova Xushro‘ya Saidjon qizi

Farg‘ona yuridik texnikumi bitiruvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.21017565>

Annotatsiya. Mazkur maqolada korrupsiya tushunchasi, uning jamiyat va davlat taraqqiyotiga salbiy ta‘siri hamda korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy asoslari tahlil qilingan. Shuningdek, mamlakatimizda korrupsiyaning oldini olish, davlat organlari faoliyatida ochiqlik va shaffoflikni ta‘minlash hamda fuqarolarning huquqiy ongini yuksaltirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlar yoritilgan.

Kalit so‘zlar: korrupsiya, korrupsiyaga qarshi kurash, qonun ustuvorligi, shaffoflik, halollik, huquqiy madaniyat, davlat boshqaruvi, fuqarolik jamiyati.

THE FIGHT AGAINST CORRUPTION IS A GUARANTEE OF PROGRESS AND JUSTICE

Abstract. This article analyzes the concept of corruption, its negative impact on society and state development, and the legal foundations of combating corruption. The article also highlights ongoing reforms aimed at preventing corruption, ensuring transparency and openness in public administration, and improving legal awareness among citizens.

Keywords: corruption, anti-corruption policy, rule of law, transparency, integrity, legal culture, public administration, civil society.

Kirish. Mavzuning dolzarbligi. Korrupsiya bugungi kunda dunyo miqyosidagi eng dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. U iqtisodiy rivojlanishga to‘sqinlik qiladi, davlat boshqaruvi samaradorligini pasaytiradi va fuqarolarning davlat institutlariga bo‘lgan ishonchiga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi. Shu sababli korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish har bir davlatning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqot maqsadi - Korrupsiyaning jamiyat taraqqiyotiga ta‘sirini tahlil qilish, unga qarshi kurashishning huquqiy asoslarini o‘rganish hamda korrupsiyaning oldini olish bo‘yicha takliflar ishlab chiqish.

Bugungi kunda korrupsiya nafaqat alohida bir davlat, balki butun dunyo hamjamiyatini tashvishga solayotgan muammolardan biridir. Ushbu salbiy illat jamiyat taraqqiyotiga jiddiy zarar yetkazib, iqtisodiy rivojlanish sur‘atlarini sekinlashtiradi, investitsion jozibadorlikni pasaytiradi va fuqarolarning davlat hokimiyati organlariga bo‘lgan ishonchini susaytiradi. Shu bois korrupsiyaga qarshi kurash masalasi xalqaro tashkilotlar, davlat organlari va fuqarolik jamiyati institutlarining diqqat markazida bo‘lib kelmoqda. O‘zbekiston Respublikasida ham korrupsiyaga qarshi kurashish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilangan.

Korrupsiya so‘zi lotincha “corruptum” so‘zidan olingan bo‘lib, “buzmoq”, “pora evaziga og‘dirmoq” degan ma‘nolarni anglatadi. Korrupsiya mansab yoki xizmat vakolatlaridan shaxsiy manfaat yo‘lida noqonuniy foydalanish bilan bog‘liq harakatlarni o‘z ichiga oladi. U poraxo‘rlik, mansab vakolatini suiste‘mol qilish, tanish-bilishchilik va boshqa noqonuniy holatlarda namoyon bo‘ladi. So‘nggi yillarda ushbu sohada qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilinib, davlat organlari faoliyatida ochiqlik va shaffoflikni ta‘minlash, byurokratik to‘siqlarni qisqartirish hamda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish orqali korrupsion holatlarning oldini olishga alohida

e'tibor qaratilmoqda. Korrupsiyaga qarshi kurash faqatgina huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vazifasi emas. Bu jarayonda davlat organlari, ta'lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari, fuqarolik jamiyati institutlari va har bir fuqaro faol ishtirok etishi lozim.

Zero, halollik va qonunga hurmat tamoyillari jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylangandagina korrupsiyaga qarshi kurash samarali bo'ladi.

Asosiy qism

Korrupsiyaning iqtisodiyotga ta'siri ayniqsa katta. Davlat budjeti mablag'larining noqonuniy o'zlashtirilishi yoki maqsadsiz sarflanishi natijasida ko'plab ijtimoiy loyihalar to'liq amalga oshirilmay qoladi. Bu esa ta'lim sog'liqni saqlash, transport va boshqa muhim sohalarning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Korrupsiyaning salbiy oqibatlari jamiyatning barcha sohalariga ta'sir ko'rsatadi. Avvalo, u iqtisodiy resurslarning adolatsiz taqsimlanishiga olib keladi. Natijada sog'lom raqobat muhiti buziladi, tadbirkorlik rivojlanishiga to'siqlar yuzaga keladi va davlat mablag'laridan samarasiz foydalanish holatlari ortadi.

Korrupsiyaga qarshi kurashishda qonun ustuvorligini ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Bunda davlat organlari faoliyatining ochiqligi, mansabdor shaxslarning javobgarligi va jamoatchilik nazoratining samarali ishlashi muhim omillar hisoblanadi. Ayniqsa, davlat xizmatlarini raqamlashtirish inson omilini kamaytirib, korrupsion xavflarning oldini olishga xizmat qiladi. Shuningdek, korrupsiyaga qarshi kurashishda aholining huquqiy madaniyatini yuksaltirish ham muhim o'rin tutadi. Fuqarolar o'z huquqlarini yaxshi bilgan va noqonuniy harakatlarga murosasiz munosabat bildirgan taqdirda korrupsiyaning oldini olish imkoniyati ortadi. Shu sababli ta'lim muassasalarida halollik, adolat va qonunga hurmat ruhidagi tarbiyaviy ishlarni kuchaytirish zarur. Shuningdek, yoshlarning korrupsiyaga qarshi kurashdagi o'rni juda katta ahamiyat kasb etadi. Chunki jamiyatning ertangi kuni bugungi yoshlar qo'lidadir.

Shuning uchun yoshlar korrupsiyaning zararli oqibatlarini chuqur anglab yetishlari va unga qarshi murosasiz munosabatda bo'lishlari kerak. Bugungi kunda yoshlarning tashabbuskorligi, faol fuqarolik pozitsiyasi va yuksak ma'naviy fazilatlar korrupsiyaga qarshi kurashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Chunki halol va bilimli yoshlar kelajakda jamiyatning turli sohalarida faoliyat yuritib, adolat va qonun ustuvorligini ta'minlashga hissa qo'shadilar.

Korrupsiyaga qarshi kurashning yana bir muhim yo'nalishi davlat organlari va mansabdor shaxslar faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirishdir. Ommaviy axborot vositalari, nodavlat notijorat tashkilotlari va fuqarolar tomonidan amalga oshiriladigan nazorat jamiyatda shaffoflik muhitini shakllantirishga xizmat qiladi.

Mamlakatimizda so'ngi yillarda korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Davlat organlari faoliyatining ochiqligi va shaffofligini ta'minlash, davlat xizmatlarini raqamlashtirish hamda fuqarolarga qulay sharoitlar yaratish borasida muhim qadamlar tashlandi.

Elektron davlat xizmatlarining joriy etilishi inson omilini kamaytirib, korrupsion holatlarning oldini olishga xizmat qilmoqda. Ko'plab xizmatlarning onlayn shaklda o'tkazilishi fuqarolarning ortiqcha vaqt va mablag' sarflashining oldini olmoqda.

Shuningdek, davlat xaridlarida ochiqlikni ta'minlash, jamoatchilik nazoratini kuchaytirish va korrupsiyaga qarshi qonunchilikni takomillashtirish bo'yicha ham muhim ishlar amalga

oshirilmoqda. Korrupsiyaga qarshi kurashning samaradorligi faqat qonunlar bilan emas, balki fuqarolarning huquqiy madaniyati va ongiga ham bog'liq. Shu sababli aholining huquqiy savodxonligini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, korrupsiya jamiyat taraqqiyoti va davlat rivojlanishiga jiddiy xavf tug'diruvchi salbiy illat hisoblanadi. Unga qarshi kurashish davlat organlari, fuqarolik jamiyati institutlari va har bir fuqaroning faol ishtirokini talab etadi. Korrupsiyaning oldini olishda qonun ustuvorligini ta'minlash, davlat boshqaruvida ochiqlik va shaffoflikni kuchaytirish, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish hamda aholining huquqiy madaniyatini yuksaltirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Halollik, adolat va mas'uliyat tamoyillari jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylangan taqdirdagina korrupsiyadan xoli va taraqqiy etgan jamiyatni barpo etish mumkin.

Korrupsiya davlatning iqtisodiy rivojlanishiga, ijtimoiy barqarorligiga va fuqarolarning farovon hayotiga jiddiy zarar yetkazadi. Shu sababli unga qarshi kurashishda davlat organlari, fuqarolik jamiyati institutlari, ommaviy axborot vositalari va har bir fuqaro birdek mas'uldir.

Halollik, qonun ustuvorligi, ochiqlik va shaffoflik tamoyillari jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylangan taqdirdagina korrupsiyadan xoli, adolatli va taraqqiy etgan davlatni barpo etish mumkin. Har birimiz korrupsiyaga qarshi muvofiqlik munosabatda bo'lib, halol mehnat va adolat tamoyillariga amal qilsak, mamlakatimizning yanada ravnaq topishiga munosib hissa qo'shgan bo'lamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida.
3. Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasiga oid ilmiy maqolalar va uslubiy qo'llanmalar.